

ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
Університет державної фіскальної служби України

TAX
CONGRESS

ЗБІРНИК ТЕЗ ПОДАТКОВОГО КОНГРЕСУ

“Управління публічними фінансами та проблеми
забезпечення національної економічної безпеки”

12 ГРУДНЯ 2019 | М. ІРПІНЬ

ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
Університет державної фіскальної служби України

ЗБІРНИК ТЕЗ
ПОДАТКОВОГО КОНГРЕСУ
«Управління публічними фінансами та проблеми
забезпечення національної економічної безпеки»

Ірпінь

2019

УДК 351.72:005(06)
ББК 65.261-21Я431
У 67

*Рекомендовано до друку
Вченою радою Університету ДФС України
(протокол № 13 від 20.12.2019)*

Редакційна колегія:

Пашко П. В., д-р екон. наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України (голова);
Шевчук О. А., д-р екон. наук, професор (заступник голови); **Весельська Л. А.**, канд. держ. упр., доцент; **Горбовий А. Ю.**, д-р техн. наук, професор; **Коротун В. І.**, канд. екон. наук, старш. наук. співроб.; **Кужелєв М. О.**, д-р екон. наук, професор; **Малинський І. Й.**, канд. наук з фіз. виховання і спорту, професор; **Мацелюх Н. П.**, д-р екон. наук, професор; **Топчій В. В.**, д-р юрид. наук, професор; **Туржанський В. А.**, канд. екон. наук, доцент; **Чмелюк В. В.**, канд. юрид. наук; **Швабій К. І.**, д-р екон. наук, професор; **Ярова О. А.**, канд. фіз.-мат. наук, доцент.

У 67 **Управління публічними фінансами та проблеми забезпечення національної економічної безпеки: збірник тез Податкового конгресу (м. Ірпінь, 12 грудня 2019 р.).** Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. 713 с. (Серія «Податкова та митна справа в Україні». Т. 141)

ISBN 978-966-337-563-2

Збірник містить матеріали Податкового конгресу «Управління публічними фінансами та проблеми забезпечення національної економічної безпеки», що проходив 12 грудня 2019 року на базі Університету державної фіскальної служби України.

Публікації відображають результати наукових пошуків авторів, присвячені висвітленню актуальних питань, пов'язаних з реформами в управлінні публічними фінансами та їх науковим забезпеченням; захистом національних податкових та митних інтересів України; публічним та приватним інтересом в оподаткуванні, податковим комплаєнсом в умовах України; діджиталізацією в публічних фінансах; інституційними викликами в фінансових розслідуваннях; соціогуманітарною проблематикою системи забезпечення економічної безпеки України та ін.

Видання розраховане на широке коло читачів, які цікавляться окресленою проблематикою.

**Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів.
За точність викладеного матеріалу відповідальність покладається на авторів.**

УДК 351.72:005(06)
ББК 65.261-21Я431

Панель 7 «БАНКІВСЬКА СИСТЕМА. ФІНАНСОВІ РИНКИ»

Богріновцева Л. М., Венгуренко Т. Г. ПОДАТКОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.....	537
Боднарчук О. Г. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ ЯК ЗАПОРУКА НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	541
Боднарчук О. І. СТРУКТУРА ТА ФУНКЦІЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ...	545
Вергелюк Ю. Ю., Діденко Л. В. РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ ЯК ЧИННИК ЗБІЛЬШЕННЯ ЙОГО ПОДАТКОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ.....	549
Верьовкін В. В. ВАЛЮТНИЙ РИНОК УКРАЇНИ: РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ.....	553
Вінокуров Я. О. ПОДАТКОВИЙ ФАКТОР ЛІКВІДНОСТІ ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ.....	557
Воленко В. Г. ФІДУЦІАРНІ РИЗИКИ ПРОВЕДЕННЯ БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ.....	561
Воронкова О. М. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ПОДАТКОВИМИ РИЗИКАМИ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ.....	565
Галамага С. В. СУЧАСНИЙ СТАН ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	568
Гончарук В. Л. ЗАГРОЗИ ВИКОРИСТАННЯ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ НА ШКОДУ НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ.....	572
Дробязко А. О. ПРОГАЛИНИ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОЇ СПРОМОЖНОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ.....	576
Клюско Л. А., Москаленко Н. В. ОПОДАТКУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ.....	581
Коваленко Ю. М., Коваль І. А. ЗМІНИ В ОПОДАТКУВАННІ ДОХОДІВ ВІД ФІНАНСОВОЇ ТА СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ РИНКАХ.....	584

Боднарчук О. Г.,
д-р юрид. наук, професор,
професор кафедри господарського права
та процесу,
Університет ДФС України, м. Ірпінь,
Україна

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ ЯК ЗАПОРУКА НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Стабільність банківської системи є однією з найважливіших умов забезпечення національної економічної безпеки держави.

Потрібно відмітити, що «у сучасному світі національна безпека становить ключову складову політики кожної держави. Як засвідчив аналіз ситуації у країні, основні загрози для національної безпеки України продовжуються накопичуватися насамперед в економічній сфері. Оскільки безпека банківської системи є однією з найбільш впливових сфер на економіку держави, то не викликає сумніву, що питання дослідження економічної безпеки банку в системі національної безпеки є на сьогодні вельми актуальними» [1, с. 473].

Зокрема, «стабільна та надійна банківська система має важливе значення у майбутньому зростанні економіки. Відхилення у банківській системі впливають на інтереси та стан суб'єктів господарювання і можуть викликати дестабілізацію в соціально-економічному та політичному житті суспільства» [2, с. 621].

Водночас, «від стану банківської системи держави суттєво залежить стійкість національної валюти, її купівельна спроможність, що має першочергове значення для державного суверенітету. Безперебійне й ефективне функціонування державних органів і установ, розвиток суверенної держави загалом також безпосередньо залежать від стану банківської системи країни, її стійкості та надійності» [3, с. 21].

Разом з тим, «пріоритетним завданням інститутів державного регулювання банківської діяльності є забезпечення захисту прав і законних інтересів вкладників та кредиторів банків. Його виконання посилює довіру до банківської системи та стимулює її розвиток. Ефективність функціонування вказаних інститутів, насамперед, залежить від нормативно-правового забезпечення їх діяльності, рівня співпраці та взаємодії» [4, с. 28].

Відтак, якість банківського законодавства багато в чому залежить від того, як воно забезпечує безпеку банків.

Зауважимо, що «у сучасній економічній літературі є два підходи до визначення сутності банківської системи: звужений і розширений. За першим підходом банківська система – це сукупність усіх банків країни (у т.ч. центральний банк), у результаті взаємодії яких реалізується емісійний механізм

і відбувається трансформація грошових ресурсів у масштабах усієї країни. Цей підхід поділяють О.В. Дзюблюк, С.М. Лобозинська, Т.С. Смовженко та ін. За другим підходом банківська система – це сукупність банків, банківського ринку, банківської інфраструктури, які взаємодіють між собою в банківському інституційному середовищі. Цей підхід розвивають О.І. Лаврушин, С.К. Реверчук та ін.» [5, с. 247].

Н. Рудик вважає, «що в умовах глобалізації потрібно розглядати сучасну банківську систему як частину глобального світового фінансового ринку, динамічну цілеспрямовану відкриту систему, яка складається з великої кількості елементів, що виконують різні функції й мають багаторівневу ієрархічну структуру» [6, с. 54].

Зокрема, основними властивостями банківської системи є [7, с. 17]: «ієрархічність побудови; наявність системо-утворюючих відносин і зв'язків, що забезпечують її цілісність; упорядкованість її елементів, відносин і зв'язків; взаємодія з середовищем, в процесі якого система проявляє і формує свої властивості; наявність процесів управління».

Потрібно зазначити, що «поняття безпеки банківської системи, як правило, визначається як стан, при якому фінансова стабільність і репутація банківських установ не можуть бути втрачені внаслідок цілеспрямованих дій певної групи осіб або організації як всередині, так і за межами держави, а також через негативні макроекономічні та політичні фактори» [8, с. 549].

С. Мельник вважає, що «безпека банківської системи – це стан, за якого забезпечуються умови для її стабільного й ефективного функціонування, максимізації прибутку та оптимального використання її ресурсів щодо запобігання різного роду загроз» [1, с. 478].

Н.С. Ситник, І.М. Васьків стверджують, що «на рівні держави банківська безпека забезпечується шляхом визначення комерційних, організаційних технологічних і соціальних пріоритетів (підприємства, галузі, регіону); нормативно-правового забезпечення безпеки банків; налагодження системи оцінок і контролю реальних і потенційних фінансових загроз життєвим інтересам держави; забезпечення ефективного функціонування Національного банку України. На рівні правоохоронних органів забезпечення банківської безпеки потребує розроблення методів і засобів попередження й припинення загроз економічним інтересам; стратегії застосування захисних заходів; створення організаційно-правового механізму практичної реалізації захисних заходів; забезпечення дієвості практичних заходів із захисту банків. На рівні окремих банків: забезпечення якісного підбору кадрів банку, їхньої особистої й колективної безпеки; забезпечення економічної та інформаційної безпеки;

організація роботи внутрішнього підрозділу безпеки відповідно до покладених на нього завдань і принципів його роботи» [9, с. 131–132].

На думку Ю.І. Кіржецького, «також слід забезпечити функціонування системи раннього реагування та застосування комплексного оцінювання діяльності кредитних організацій, що включає оцінку якості управління та внутрішнього контролю. При цьому метою такої діяльності повинно бути не власне захист банківської системи від впливу внутрішніх та зовнішніх загроз, а забезпечення такого її розвитку і всіх елементів, яке гарантувало би попередження та ліквідацію загроз ефективному розвитку банківської системи на стадії зародження» [10, с. 276].

Отже, «забезпечення безпеки банківської системи сприятиме розвитку банківських установ, підвищенню стійкості кредитних організацій, якості послуг, що надаються, посиленню захисту прав вкладників і кредиторів банків, розвитку інструментів рефінансування і управління ліквідністю кредитних організацій» [11, с. 66].

Список використаних джерел

1. Мельник С. Економічна безпека банку в системі національної безпеки держави. *Вісник Львівського Університету*. 2010. Випуск 43. С. 473–480.
2. Батракова Т. І., Пензєва Д. М. Ефективність, організаційно-правове забезпечення та управління економічною безпекою банківських установ / *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Випуск 9. С. 620–622.
3. Барановський О. Безпека банківської сфери. *Вісник Національного банку України*. Червень, 2014. С. 20–27.
4. Перевозова І. В., Боднарчук О. Г., Боднарчук О. І., Політова А. С. Нормативно-правові аспекти банківського регулювання та забезпечення надійності банківської системи України. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2019. Випуск 1(28). С. 26–35.
5. Сенищ П. М. Сутність банківських систем : типологізація, класифікація і роль в економіці. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2015. Випуск 99. С. 246–253.
6. Рудик Н. Напрями розвитку банківської системи України в процесі фінансової глобалізації. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2015. № 1. С. 54–58.
7. Вовченко Р. С. Фінансова безпека банківського сектору економіки України : дис. ... кандидата економ. наук : 08.00.08. Київ, 2016. 237 с.
8. Самура Ю. О., Кульчицька Н. С. Формування системи безпеки в банківських установах. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Випуск 15. С. 548–553.

9. Ситник Н. С., Васьків І. М. Фінансова безпека банків як один зі складників фінансової безпеки держави. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. 2018. Т 29(68). № 6. С. 129–132.

10. Кіржецький Ю. І. Безпека банківської системи як запорука економічної безпеки України. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2010. № 1. С. 272–278.

11. Срібний В. І. Стабільність банківської системи як чинник забезпечення економічної безпеки. *Культура народів Причорномор'я*. 2009. № 156. С. 66–68.